

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Daniely Zemanové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **JUDr. M. Č.**, zastoupeného Mgr. Davidem Urbancem, advokátem se sídlem Na Příkopě 23, Praha 1, proti žalovanému: **Pozemkový fond České republiky**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2007, sp. zn. Č6/07/Fi/-7778/146/Bö, ve věci žádosti o poskytnutí informací, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 – 74,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Městského soudu v Praze (dále též „městský soud“), kterým tento soud zamítl jeho návrh na zrušení usnesení ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 68, jímž bylo řízení o jeho žalobě podané proti rozhodnutí výkonného výboru Pozemkového fondu České republiky (dále též „správní orgán“) ze dne 10. 4. 2007, sp. zn. Č6/07/Fi/-7778/146/Bö, zastaveno podle ust. § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), pro nezaplacení soudního poplatku.

Jako právní důvod kasační stížnosti stěžovatel uvedl důvod obsažený v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť podle jeho názoru je rozhodnutí městského soudu nezákonné. Stěžovatel namítá, že pokud je soudem nesprávně informován o důvodech

vzniku poplatkové povinnosti, nelze takovou výzvu považovat za kvalifikovanou výzvu k úhradě soudního poplatku, přičemž právě doručení řádné výzvy k zaplacení soudního poplatku je předpokladem k tomu, aby soud řízení podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), zastavil. Proto pokud je veden nesprávným poučením soudu o důvodech vzniku poplatkové povinnosti, navíc ani z okolnosti vystavení soudní výzvy mu nemůže být patrné, za co je mu soudní poplatek účtován, nelze klást k jeho tíži, že soudní poplatek neuhradil včas. Podle názoru stěžovatele je zcela standardní, že soud vyzve k úhradě soudního poplatku za podání žaloby bezprostředně poté, co je žaloba podána. V předmětné věci však byl vyzván k úhradě soudního poplatku až poté, co byla věc městskému soudu vrácena Nejvyšším správním soudem a v souzené věci byla učiněna řada úkonů. Stěžovatel se tedy zcela logicky domníval, navíc veden nesprávným zdůvodněním výzvy městského soudu k zaplacení poplatku, že žádnou poplatkovou povinnost nemá. Bezprostředně poté, co se dozvěděl o skutečných důvodech pro vznik poplatkové povinnosti, tedy následující den poté, co mu bylo doručeno usnesení o zastavení řízení, soudní poplatek uhradil a doklad o uhrazení poplatku předložil městskému soudu. Současně požádal, aby městský soud pokračoval v řízení, jeho žádosti však nebylo vyhověno. Stěžovatel dále upozorňuje na nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2002, sp. zn. II. ÚS 118/02, z něhož dovozuje, že výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo v souzené věci nezbytné doručit nejen jeho právnímu zástupci, ale i jemu. Městský soud proto dle jeho názoru pochybil, pokud výzvu zaslal pouze jeho právnímu zástupci. Ačkoliv se výše zmíněné rozhodnutí Ústavního soudu opírá o ust. § 49 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, je dle stěžovatele nutno za aplikace ust. § 42 odst. 2, věty druhé, s. ř. s. dojít ke stejnému závěru ve věcech doručování ve správním soudnictví. Stěžovatel je přesvědčen, že byl postupem městského soudu zbaven práva na soudní ochranu chráněnou čl. 36 Listiny základních práv a svobod a v této souvislosti obecně odkazuje jak na judikaturu Nejvyššího správního soudu, tak Ústavního soudu, která akcentuje přístup k soudní ochraně podle výše citovaného článku. S ohledem na výše uvedené navrhl stěžovatel zrušení usnesení městského soudu a vrácení věci tomuto soudu zpět k dalšímu řízení.

Správní orgán v přípisu ze dne 18. 8. 2008 uvedl, že není správním orgánem a že zaplacení soudního poplatku z podání žaloby je povinností žalobce. Když ji nesplní a soud řízení zastaví, nemůže se jednat o zužující výklad práva na soudní ochranu, ani o formálně interpretační postup ze strany soudu. Žalovaný je přesvědčen, že odůvodňování stěžovatele je čistě účelové, neboť důvody ohledně nezaplacení opírá jen o svoje úvahy, zejména když tento poplatek, ovšem pozdě, zaplatil. Podle názoru žalovaného si však zřejmě pouze opožděně uvědomil, že dosud nebyl zaplacen poplatek z podání žaloby, a proto jej, ač pozdě, nakonec zaplatil. Žalovaný je toho názoru, že kasační stížnost je za daných okolností nedůvodná, právní posouzení však ponechává na úvaze Nejvyššího správního soudu.

Podle ust. § 47 písm. c) s. ř. s. soud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.

Podle ust. § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích nebyl-li poplatek za řízení

splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

Podle položky číslo 14a bod 2. písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, činí soudní poplatek za žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení ve věcech správního soudnictví proti rozhodnutí správního orgánu 2000 Kč.

Z obsahu soudního a správního spisu, které měl Nejvyšší správní soud k dispozici, vplynuly následující podstatné skutečnosti:

Stěžovatel se žalobou ze dne 3. 5. 2006 domáhal zrušení rozhodnutí správního orgánu ze dne 10. 4. 2007, sp. zn. Č6/07/Fi/-7778/146/Bö, kterým bylo rozhodnuto o stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, a to tak, že postup Pozemkového fondu ČR při poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, týkajících se ocenění restitučních nároků z rozhodnutí Pozemkového úřadu Magistrátu hlavního města Prahy č. j. 1070/92/1 a č. j. 1090/92, byl potvrzen. Usnesením městského soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 10 Ca 158/2007 - 14, byla předmětná žaloba dle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnuta s odůvodněním, že proti předmětnému rozhodnutí správního orgánu není adekvátní ochranou ve správním soudnictví institut žaloby proti rozhodnutí správního orgánu dle ust. § 65 a násl. s. ř. s., ale institut žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu dle ust. § 79 a násl. s. ř. s. Toto usnesení městského soudu bylo ke kasační stížnosti stěžovatele zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 9 As 76/2007 - 52, a věc byla jmenovanému soudu vrácena k dalšímu řízení s tím, že žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu má povahu rozhodnutí dle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s. a jeho přezkoumání městským soudem v rámci žaloby proti rozhodnutí správního orgánu není vyloučeno.

Městský soud po vrácení věci vyzval usnesením ze dne 1. 4. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 65, stěžovatele, aby do 3 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za opravný prostředek, který činí podle položky 14a bod 2. písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, 2000 Kč. Současně byl stěžovatel v této výzvě poučen dle ust. § 9 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení před soudem zastaveno. Tato výzva byla doručena právnímu zástupci stěžovatele dne 3. 4. 2008 (viz doručenka na č. l. 65 soudního spisu). Stěžovatel ani jeho právní zástupce na tuto výzvu nereagovali, městský soud proto usnesením ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 68, řízení o žalobě podané proti rozhodnutí správního orgánu podle ust. § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, za použití ust. § 47 písm. c) s. ř. s., pro nezaplacení soudního poplatku zastavil. Toto usnesení bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 26. 5. 2008 a téhož dne také nabylo právní moci.

Dne 27. 5. 2008 byl městskému soudu osobně doručen přípis, v němž stěžovatel navrhl, aby městský soud rozhodl, že usnesení, kterým bylo řízení o žalobě zastaveno, se zrušuje a v řízení o žalobě bude pokračováno. Součástí tohoto přípisu byl i doklad

o zaplacení soudního poplatku v kolcích znehodnocených městským soudem dne 27. 5. 2008. Městský soud tomuto návrhu nevyhověl a kasační stížností napadeným usnesením jej zamítl, neboť dospěl k závěru, že soudní poplatek byl zaplacen až po právní moci usnesení o zastavení řízení, a současně rozhodl o vrácení zaplaceného soudního poplatku stěžovateli.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí městského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Zásadní stížní námitka se týká určitosti výzvy obsažené v usnesení městského soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 65, ze které není podle stěžovatele patrné, za co mu je soudní poplatek účtován. S touto námitkou se Nejvyšší správní soud neztotožňuje a považuje ji za nedůvodnou, neboť předmětná výzva zcela jednoznačným a srozumitelným způsobem určuje, za jaký úkon je soudní poplatek požadován.

Nejvyšší správní soud především považuje za nezbytné uvést, že nejenom v záhlaví citovaného usnesení se jasně stanoví, v jaké věci městský soud rozhodl, tj. o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 10. 4. 2007, č. j. Č6/07/Fi/-7778/146/Bö, ale rovněž vlastní výrok usnesení nepochybným způsobem vymezuje, za jaký úkon má být zaplacen soudní poplatek, když odkazuje na položku 14a bod 2. písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích, jež stanoví výši soudního poplatku za žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení ve věcech správního soudnictví proti rozhodnutí správního orgánu.

S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud konstatuje, že usnesení městského soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 65, kterým byl stěžovatel vyzván k zaplacení soudního poplatku za jeho žalobu podanou proti rozhodnutí správního orgánu, je plně v souladu se zákonem a v něm obsažená výzva zcela jednoznačným a srozumitelným způsobem určovala, za jaký úkon byl po stěžovateli vyžadován soudní poplatek. Jestliže stěžovatel na tuto výzvu nereagoval a požadovaný soudní poplatek nezaplatil, nemůže být tato skutečnost kladena k tíži městského soudu. Je to naopak stěžovatel, který v důsledku nesplnění poplatkové povinnosti stanovené ust. § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích musí nést nepříznivé právní následky spočívající v zastavení předmětného soudního řízení.

Jestliže stěžovatel dále uvádí, že je zcela standardní, že soud vyzve k úhradě soudního poplatku za podání žaloby bezprostředně poté, co je žaloba podána, považuje zdejší soud za potřebné připomenout, že poplatková povinnost vzniká podáním žaloby, a to v souladu s již citovaným ust. § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích. Splnění této povinnosti proto není vázáno až na výzvu soudu, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 As 24/2004 - 49, www.nssoud.cz.

Na druhou stranu však zákon umožňuje předejít následkům nezaplacení soudního poplatku tím, že dává žalobci možnost zaplatit poplatek až na základě výzvy soudu ve lhůtě stanovené soudem podle ust. § 9 odst. 1 a 2 zákona o soudních poplatcích, případně ho zaplatit předtím, než se stane usnesení o zastavení řízení pravomocným v souladu s ust. § 9 odst. 7 tohoto zákona. Podle téhož ustanovení soud rozhodující

ve věcech správního soudnictví, který vydal usnesení o zastavení řízení, toto usnesení zruší, je-li soudní poplatek uhrazen dříve, než usnesení nabylo právní moci. Pokud však usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku nabude právní moci, poplatková povinnost zaniká. V nyní projednávané věci se však stěžovateli nepodařilo soudní poplatek zaplatit předtím než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci (usnesení ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 68, nabylo právní moci dne 26. 5. 2008), neboť stěžovatel příslušný soudní poplatek zaplatil až dne 27. 5. 2008, tedy v době, kdy již jeho poplatková povinnost zanikla.

Skutečnost, že městský soud vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za žalobu až poté, co bylo jeho původní rozhodnutí ze dne 13. 6. 2007, č. j. 10 Ca 158/2007 - 14, ke kasační stížnosti stěžovatele zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 9 As 76/2007 - 52, a věc byla jmenovanému soudu vrácena k dalšímu řízení, je dána zejména tím, že se městský soud žalobou stěžovatele nezabýval, neboť ji dle ust. § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl. Jakmile však citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu nabyl právní moci (dne 27. 2. 2008), vyzval městský soud stěžovatele k zaplacení soudního poplatku (viz usnesení městského soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 10 Ca 31/2008 - 65).

Stěžovatel dále upozorňuje na nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2002, sp. zn. II. ÚS 118/02, z něhož dovozuje, že výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo v souzené věci nezbytné doručit nejen jeho právnímu zástupci, ale i jemu. Městský soud proto dle jeho názoru pochybil, pokud výzvu zaslal pouze jeho právnímu zástupci.

Nejvyšší správní soud si je vědom právního názoru obsaženého v citovaném nálezu Ústavního soudu, je však povinen akcentovat právní názor vyslovený v pozdějším rozhodnutí Ústavního soudu, a to v usnesení ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 671/02, <http://nalus.usoud.cz>, ve kterém byl stěžovatelem uváděný právní názor překonán. Ústavní soud v něm totiž dospěl k závěru, že „*vyklad obecných soudů, které nepovažují zaplacení soudního poplatku za natolik nezastupitelný úkon, který musí být podle § 49 odst. 1 občanského soudního řádu vykonat pouze účastník osobně, je ústavně konformní. Z pohledu ústavního práva je totiž významná pouze možnost dodatečného splnění poplatkové povinnosti v odvolacím řízení. Rozhodnutí Ústavního soudu, která se v minulosti postavila za opačné stanovisko, se týkala výlučně řízení v tzv. správním soudnictví podle části páté o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002. Tehdejší jednoinstanční řízení o správní žalobě nedávalo totiž obecným soudům právo vzít dodatečné zaplacení soudního poplatku v úvahu, na rozdíl od soudních řízení upravených v části třetí a čtvrté s. ř. s.*“

Ve smyslu tohoto rozhodnutí se vyjádřil též rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, publikovaném pod č. 726/2005 Sb. NSS, když konstatoval, že „*názor o zastupitelnosti úkonu spočívajícího v zaplacení soudního poplatku a z toho vyplývající povinnost doručení výzvy pouze zástupci účastníka za stávající úpravy správního soudnictví nemá za následek omezení přístupu k soudu, neboť existuje možnost zohlednit dodatečné zaplacení soudního poplatku účastníkem a v řízení pokračovat; jinými slovy řečeno – právem chráněným na ústavní rovině je zde možnost účastníka i v případě, kdy ani na výzvu soudu soudní poplatek nezaplatí a soud v důsledku toho rozhodne o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, tento důsledek zvrátit svojí dodatečnou aktivitou (dodatečným zaplacením soudního poplatku) do nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení.*“

Nejvyšší správní soud proto s ohledem na výše uvedenou judikaturu zdejšího soudu a zejména Ústavního soudu, která vyžaduje, aby se výzva k zaplacení soudního poplatku doručovala podle ust. § 42 odst. 2 s. ř. s. pouze zástupci účastníka řízení, nepřisvědčil ani této stížní námitce a postup městského soudu, který doručoval výzvu k zaplacení soudního poplatku toliko právnímu zástupci stěžovatele, považuje za správný a zákonný. Vzhledem ke skutečnosti, že za stávající právní úpravy správního soudnictví není tímto postupem omezen přístup k soudům, nesouhlasí Nejvyšší správní soud ani s tvrzením stěžovatele, že v daném případě byl postupem městského soudu zbaven práva na soudní ochranu.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelem uplatněné kasační námitky nejsou ve vztahu k napadenému usnesení městského soudu důvodné. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým Nejvyšší správní soud dle ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlíží z úřední povinnosti, kasační stížnost byla v souladu s ust. § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s. zamítnuta.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správnímu orgánu podle obsahu spisu žádné náklady řízení nevznikly, proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu